

Kohtuasi C-439/23**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

13. juuli 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunale Civile di Padova (Padova esimese astme tsiviilkohus, Itaalia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

22. juuni 2023

Hageja:

KV

Kostja:

CNR – Consiglio Nazionale delle Ricerche

Põhikohtuasja ese

Kaebus, mille KV esitas, et kinnitataks tema õigust sellele, et tööstaaži jaoks ja vastavate palgatõusude saamise eesmärgil tunnustatakse kogu ajavahemikku, mil ta töötas enne tähtajatult tööle võtmist erinevate tähtajaliste töölepingute alusel Consiglio Nazionale delle Ricerches (edaspidi „C.N.R.“), ning et C.N.R.-i kohustataks taastama tema teenistuskäiku ja tasuma väljateenitud palga vahesid.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

ELTL artikli 267 alusel palutakse tõlgendada direktiivi 1999/70/EÜ klausli 4 punkti 1, eelkõige küsimuses, kas seda saab kohaldada tähtajalistele töölepingutele, mis sõlmiti ja lõppesid esiteks kõnealuse direktiivi jõustumisele eelnenud ajal ja teiseks ajavahemikus direktiivi jõustumise kuupäevast kuni liikmesriikidele selle ülevõtmiseks ette nähtud tähtpäeva möödumiseni.

Eelotsuse küsimus

Kas nõukogu 28. juuni 1999. aasta direktiivi 1999/70/EÜ, milles käsitletakse Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni (ETUC), Euroopa Tööandjate Föderatsiooni (UNICE) ja Euroopa Riigiosalusega Ettevõtete Keskuse (CEEP) sõlmitud raamkokkulepet tähtajalise töö kohta, klausli 4 punkti 1

- tuleb *ratione temporis* kohaldada tähtajalistele töösuhetele, mis sõlmiti ning mis lõppesid lepingu kestuse lõppemisel – enne direktiivi 1999/70/EÜ jõustumise kuupäeva (10.7.1999);
- tuleb *ratione temporis* kohaldada tähtajalistele töösuhetele, mis loodi individuaalse töölepinguga, mis sõlmiti enne direktiivi 1999/70/EÜ jõustumise kuupäeva (10.7.1999) ja mis lõppesid lepingu kestuse lõppemisel – kuupäeval, mis jääb direktiivi jõustumise päeva ja selle päeva vahele, mil möödus direktiivi ülevõtmiseks liikmesriikidele antud tähtaeg (10.7.2001);
- tuleb *ratione temporis* kohaldada tähtajalistele töösuhetele, mis loodi individuaalse töölepinguga, mis sõlmiti direktiivi jõustumise kuupäeva (10.7.1999) ja selle direktiivi ülevõtmiseks liikmesriikidele antud tähtaja möödumise päeva (10.7.2001) vahele jääval ajavahemikul ning mis lõppesid lepingu kestuse lõppemisel pärast viimati nimetatud kuupäeva?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Liidu põhiõiguste harta, eelkõige artikkel 21;

Direktiiv 1999/70/EÜ, eelkõige klausel 4, millega sätestatakse võrreldavate tähtajaliste ja alaliste töötajate vahelise diskrimineerimise keelu põhimõte;

Euroopa Liidu toimimise leping, eelkõige artikkel 267.

Viidatud riigisisised õigusnormid

6. septembri 2001. aasta seadusandlik dekreet nr 368 (Decreto legislativo 6 settembre 2001, n. 368), mis kehtib alates 24. oktoobrist 2001 ning millega võeti üle direktiiv 1999/70/EÜ; eelkõige artikkel 6, mille kohaselt tähtajalise töölepingu alusel tööle võetud töötajal on õigus samale puhkusele ja kohtlemisele, mis on ette nähtud tähtajatu lepingu alusel tööle võetud võrreldavatele töötajatele, ning proportsionaalselt töötatud ajavahemikuga, juhul kui see ei ole tähtajalise töölepingu laadiga objektiivselt vastuolus.

20. märtsi 1975. aasta seadus nr 70 (Legge 20 marzo 1975, n. 70) põhikohtuasja esemeks olevate asjaolude ajal kehtinud sõnastuses; eelkõige artikkel 36, millega

tunnustatakse C.N.R.-i õigust võtta tähtajaliste töölepingutega, mille kestus ei ole rohkem kui viis aastat, tööle kõrgelt kvalifitseeritud teadureid ja tehnilisi töötajaid.

Asjaolude ja menetluse lühiülevaade

- 1 C.N.R., Itaalia avaliku sektori asutus, millel on ülesanne tegeleda uurimistööga ja edendada seda peamistes teadmiste arendamise ja nende rakendamise sektorites, sõlmis KVga, hagejaga, erinevaid tähtajalisi töölepinguid, kooskõlas 20. märtsi 1975. aasta seaduse nr 70 artikliga 36.
- 2 Eelkõige võttis C.N.R. ajavahemikuks 2. november 1993–31. märts 1995 KV tööle III taseme tehnoloogina, ajavahemikuks 1. august 1995–1. august 2000 võeti ta tööle samale ametikohale, kuid 4. septembrist 2000–31. detsembrini 2001 võeti ta tööle III taseme teadurina.
- 3 Viimati nimetatud leping lõppes 30. septembril 2001, pärast seda, kui KV läbis edukalt avaliku konkursi, mille tulemusel nimetati ta alates 1. oktoobrist 2001 tähtajatult III taseme teadurina ametisse.
- 4 Tähtajatult tööle võtmise hetkel ei tunnustatud aga KV tööstaaži, mis oli kogunenud kõnealuste tähtajaliste lepingute alusel, mis sõlmiti enne liikmesriikidele direktiivi 1999/70/EÜ üle võtmiseks ette nähtud tähtaja möödumist, nagu märgitud sai, 10. juulil 2001.
- 5 8. veebruaril 2022 esitas KV seetõttu hagi Tribunale di Padova (Padova esimese astme kohus, Itaalia), paludes tunnustada viidatud kolme tähtajalise töölepingu alusel töötatud ajavahemikku, et võetaks arvesse vastavat tööstaaži ja sellest tuleneksid tagajärjed tema töötasule.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 6 C.N.R., kes ilmus kohtusse, nõuab, et kaebus jäetaks rahuldamata, tuginedes direktiivi 1999/70/EÜ tagasiulatava jõu puudumisele.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühiülevaade

- 7 Esiteks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et põhikohtuasjas puudub vaidlus selles, et Itaalia õiguskorras ei arvestata seaduse nr 70/1975 artikli 36 tähenduses tähtajaliselt tööle võetud töötaja töötatud ajavahemikke terve kogunenud tööstaaži tunnustamisel ka juhul, kui töötaja hiljem tähtajatult tööle võetakse, vastupidi sellele, kuidas toimitakse samaväärsele töökohale algusest peale alaliselt tööle võetud töötajatega.
- 8 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et käesoleva eelotsusetaotluse puhul seisneb oluline küsimus selles, milline ajaline kohaldamisala on direktiivi 1999/70/EÜ –, mis kehtib 10. juulist 1999 ning mille liikmesriigid pidid

üle võtma 10. juuliks 2001 –, klausli 4 punktil 1. Selles osas märgib see kohus, et Itaalia kohtupraktikas on kaks erinevat lähenemist.

- 9 Esimese kohaselt ei ole viidatud direktiivi klausel 4 ja seega selles sätestatud diskrimineerimiskeelu põhimõte kohaldatav tähtajalistele töösuhetele, mis toimusid täielikult enne liikmesriikidele direktiivi üle võtmiseks ette nähtud tähtpäeva. Seda toetab liidu õiguse tagasiulatava jõu puudumise põhimõte, mille kohaselt on materiaalõiguse normid kohaldatavad ainult faktilistele olukordadele, mis tekkisid enne viidatud normide jõustumist, välja arvatud juhul, kui liidu õiguses endas on sätestatud nende tagasiulatav jõud.
- 10 Teine ja hiljutisem lähenemine, mis näib olevat juba riigisisises kohtupraktikas – Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) kohtupraktikas välja kujunenud, on selline, et tähtajatult tööle võetud töötaja kogu tööstaaži arvestamisel võib arvesse võtta ka enne direktiivi 1999/70/EÜ jõustumist töötatud ja täielikult lõpetatud tähtajalise töö ajavahemikke. Selle suunitluse aluseks on Euroopa Liidu Kohtu praktikas välja kujunenud tõlgenduspõhimõte, mille kohaselt kohaldatakse uut õigusnormi varasema normi kehtivusajal tekkinud olukorra tulevastele tagajärgedele kohe, kui ei ole sätestatud teisiti (10. juuni 2010. aasta kohtuotsus INPS, C-395/08 ja C-396/08, punkt 53; 12. septembri 2013. aasta kohtuotsus C-614/11, Kuso, punkt 25; 14. aprilli 1970. aasta kohtuotsus Brock, C-68/69, punkt 7; 10. juuli 1986. aasta kohtuotsus Licata vs. CES, C-270/84, punkt 31; 18. aprilli 2002. aasta kohtuotsus Duchon, C-290/00, punkt 21; 11. detsembri 2008. aasta kohtuotsus komisjon vs. Freistaat Sachsen, C-334/07, punkt 43; 22. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Centeno Mediavilla jt vs. komisjon, C-443/07, punkt 61).
- 11 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates tuleb viidatud tõlgendamispõhimõtet, millega Euroopa Kohtu praktikas on nõustunud, mõista aga nii, et see kinnitab kohtupraktikas kujunenud kahest lähenemisviisist esimest. Kui Euroopa Kohus kinnitab, et uut õigusnormi kohaldatakse tulevastele tagajärgedele, viitab ta põhimõtteliselt üksnes faktilistele olukordadele, mis tekkisid enne uue liidu õigusnormi jõustumist, ja mis kestavad sisuliselt katkematult ka hiljem, mitte aga olukordadele, mis tekkisid ja lõppesid täielikult enne uue normi jõustumist.
- 12 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on see järeldus kooskõlas õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõttest tulenevate piirangutega, mis välistavad selle, et liidu materiaalõiguse normid on enne nende jõustumist tekkinud olukordade suhtes tagasiulatavalt kohaldatavad, välja arvatud juhul kui selline võimalus nähtub selgelt nende sõnastusest, eesmärgist või ülesehitusest (25. veebruari 2021. aasta kohtuotsus Caisse pour l'avenir des enfants, C-129/20, punkt 31; 29. jaanuari 2002. aasta kohtuotsus Pokrzeptowicz-Meyer, C-162/00, punktid 49–50; 26. märtsi 2015. aasta kohtuotsus komisjon vs. Moravia Gas Storage, C-596/13 P, punktid 32 ja 33; 7. novembri 2013. aasta kohtuotsus Gemeinde Altrip jt, C-72/12, punkt 22; 12. novembri 1981. aasta kohtuotsus Meridionale Industria Salumi jt, 212/80–217/80, punkt 9; 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsus Molenbergnatie, C-201/04, punkt 31; 10. veebruari

1982. aasta kohtuotsus *Bout*, C-21/81, punkt 13; 15. juuli 1993. aasta kohtuotsus *GruSa Fleisch*, C-34/92, punkt 22).

- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et lisaks ilmneb selline tõlgendus nimelt Euroopa Kohtu otsustest, mida viidatud riigisisese kohtupraktika teises lähenemisviisis peetakse aga sellele omase erineva tõlgenduse aluseks (10. juuli 1986. aasta kohtuotsus *Licata vs. CES*, C-270/84, punkt 31; 29. juuni 1999. aasta kohtuotsus *Butterfly Music*, C-60/98, punkt 24; 14. aprilli 1970. aasta kohtuotsus *Brock*, C-68/69, punktid 6–9; 24. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus *Pantuso jt*, C-616/16 ja C-617/16, punkt 37; *Centeno Mediavilla jt vs. komisjon*, punkt 64; *komisjon vs. Freistaat Sachsen*, punktid 33 ja 53; *Gavieiro Torres*, punkt 90; *INPS*, punktid 52–55; 22. juuni 2022. aasta kohtuotsus *Volvo*, C-267/20, punktid 99–104, ning viidatud kohtuotsused *Pokrzeptowicz-Meye* ja *Kuso*).
- 14 Selles olukorras leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et direktiivi 1999/70/EÜ klausli 4 punkti 1, tõlgendatuna, arvestades Euroopa Kohtu praktikat liidu õiguse tagasiulatava jõu puudumise ja uue õigusnormi minevikus tekkinud olukordade „tulevastele tagajärgedele“ kohaldatavuse valdkonnas, tuleb mõista nii, et selle kohaldamisalasse ei kuulu hageja ja C.N.R.-i vahelised tähtajalised töösuhted ajavahemikus 2. november 1993–31. märts 1995 ja 1. august 1995–1. august 2000, kuna kumbki neist toimus ja lõppes enne direktiivi ülevõtmiseks ette nähtud tähtaja möödumist. See-eest on viidatud klausel kohaldatav hageja ja C.N.R.-i vahelisele tähtajalisele töösuhtele ajavahemikul 4. september 2000–30. september 2001, kuna see oli direktiivi ülevõtmise tähtaja möödumise päeval juba olemas.

TÖÖDOKUMENT